

Disputatio juridica trigesima nona de solutione & depositione

<https://hdl.handle.net/1874/341243>

DISPUTATIO JURIDICA
TRIGESIMA NONA,
DE
Solutione & depositione

QVAM

D. O. M. I.

PRESIDE

Viro Clarissimo,

D. ANTONIO MATTHÆO, Juris Antecessore Primario, In illustri Academiâ Ultrajectinâ.

Publicè defendet

JACOBUS à CULEMBURCH, Ultraject.

Ad diem 3. Martii. horâ locoque solitis.

ULTRAJECTI,
Ex Officina JOHANNIS à WAESBERGE,
Anno M. D. C. LII.

Magnificis, Amplissimis, Prudentissimis, Spectatissimisque Viris,

D. JOANNI à CULEMBURCH, Incluta Reipubl. Ultrajectinae Senatori gravissimo, Ve-
tigalium DD. Ordinum Ultraject: Quæstori fi-
delissimo, & Societatis Indiae Occidentalis in Ca-
mera Amstelodamensi Praefecto indefesso Parenti
meo, mihi filiali amore & obsequio quoad vivam
colendo.

D. ARNOLDO à CULEMBURCH, Templi S. Joannis Canonico, & inter Praepoten-
tes Ultrajectinae Provinciae Ordines Electo, Patruo
nullo non honoris genere prosequendo.

D. CORNELIO vander VEEN, Mercato-
ri provido.

N.D. GUILIAMO KINT, van RODENBEECK.

D. JOANNI ERCKELEN, Civitatis
Gorcomii Senatori & Scabino prudentissimo.

Avunculis meis in aeternum colendis.

Hanc Juris Disputationem

Submisit offert & inscribit

JACOBUS à CULEMBURCH,

Respond.

DISPUTATIO JURIDICA
TRIGESIMA NONA.

D E

Solutione & Depositione.

THE S I S I.

Abuimus accessiones obligationum super-
sunt modi quibus obligationes tol-
luntur: ex quibus merito primus locus
datur solutioni. Solutionis verbum &
generis est, quamcunque liberationem
significans *l. solutionis verbum 54. D. h. tit.*
l. 47. & 176. de V. S. l. 4. §. soluisse D. de re
jud. & speciei: quo sensu nihil est aliud, quam numeratio
vel præstatio ejus rei quæ debetur. l. solutam 49. D. h. tit. pr.
Inst. Quib. mod. toll. oblig.

II.

Solvit non tantum debitor, qui alienandæ rei suæ pote-
statem habet. *l. quod si forte 14. §. ult. D. h. tit. l. successores 10.*
C. eod. §. ult. Inst. Quib. alien. lic. sed & procurator debitoris,
& negotiorum gestor l. inquisitio 18. C. h. tit. l. quæ utiliter 45.
§. ult. D. neg. gest. & quivis alius, etiam pro ignorante & in-
vito l. 23. & 53. D. h. tit. l. 17. C. eod. l. solvendo 39. D. de neg.
gest. l. 8. & 44. D. de cond. indeb. Quod tamen fallit in ea solu-
tione, per quam agnoscimus etiam seu veneramur directum
dominum: veluti in solutione canonis, vel census. Molin. ad
cons. Paris. §. 85. n. 83. Surd. decis. 174. n. 32. Pyrrh. Maur. de so-
lut. cap. 33. n. 6.

III.

Fingamus pupillum solvisse absque tutore: nihil agit, ma-
netque Dominus pecuniæ solutæ: *l. 14. §. ult. & l. 15. D. h.*
tit. Interim ergo an periculo quoque pupilli est ea pecunia?
Non videtur arg. d. §. ult. Quib. alie. lic. Gloss. ad l. non omnis 19.

§. 1. verb. ejus D. de reb. cred. Castr. Roma. ibid. Ias. ibid. n. 5. Zas.
n. 8. & seqq. Diff. olim Azo, teste gloss. d. loc. quem sequitur Do-
nell. in d. l. 19.

IV.

Solvitur similiter vel creditori, qui debitoris liberandi po-
testatem habet d. §. ult. Inst. Quib. alien. lic. vel procuratori
ejus, l. 12. l. 14. D. h. tit. l. si actore 19. C. eod. l. si ego 24. D. de neg.
gest. vel cuicumque alii, jubente & delegante creditore l.
solutam 49. D. h. tit. l. 11. & 12. C. eod. Inde quæ situm: capta
civitate debitor hosti solvere coactus est: mox recuperata
instat creditor: an rectè? Rectè, si ante hostis adventum de-
bitor in mora fuit: sin minus, durum videtur bis exigi de-
bitorem. arg. l. debitor 13. D. de neg. gest. l. nemo 82. §. 1. l. si ser-
vum 91. §. sequitur D. de V. O. l. Paula 27. §. ult. D. de leg. 3. l.
ult. §. 1. D. de pigner. act. Ita censemus cum Mornac. in d. l.
13. Afflict. decis. 150. Fabr. C. de locat. def. 33. rejecta inepta
Choppini distinctione lib. 3. de mor. Paris. cap. 3. n. 20.

V.

Adjecto quoque solvi potest invito stipulatore §. si quis
alii Inst. de inutil. stipul. l. 10. l. vero 12. §. pen. D. h. tit. Sed quid
si adjectus capite deminutus sit, an solvi ei potest? Negat
Africanus in l. cum quis sibi 38. pr. D. h. tit. Affirmat Papinia-
nus in l. Stichum 95. §. quæ situm est 5. & seq. D. eod. & Julianus
in l. eum qui 56. §. qui sibi aut filio D. de V. O. Conciliandis post
veteres intendit Duarenus in d. l. 56. Cujacius in l. 55. D. de
V. O. & tract. 7. ad Afric. in explic. d. l. 38. Donellus in d. l. 55.
n. 6. Sed frustra: nulla enim ratione effici potest, ut ne JCii
à se invicem dissensisse videantur. Fab. 3. conject. 10.

VI.

Solvendum est id quod debetur; aliud pro alio invito
solvi nequit pr. Inst. Quib. mod. toll. oblig. l. 2. §. 1. D. de reb.
cred. l. qui decem 72. §. Stichum D. h. tit. l. Mævius 66. non idem
D. de leg. 2. volenti potest l. 19. & 17. & 20. C. h. tit. l. 1. C. de
rer. permut. l. pretii 9. C. de resc. vend. l. cum te fundum 6. C. de
pact. int. emt. & vend. Numi tamen alterius figuræ invito sol-
vi possunt, si nulla sit captio creditoris. l. debitorē 99. D. h. tit.

VII.

VII.

Fingamus, fundum creditori in solutum datum evictum esse: duratne prior obligatio, an nihil obstat evictio, quo minus extinctum dicamus? Durare videtur prior obligatio. *l. si quis alium 46. D. h. tit. l. libera. 6. C. de sent. & interloc.* Nec adversantur *l. 4. C. de Evict. l. 1. C. de rer. permut. l. eleganter 24. D. de pigneria. Cujac. 19. obs. 38. Aliter Don. in d. l. 4. n. 5.*

VIII.

Solvendum est totum quod debetur: invito enim partes offerri iniquum est *d. pr. Inst. Quib. mod. toll. oblig. l. 3. D. fam. excisc. l. tutor. 41. §. 1. D. de usur. l. obsequatione 9. C. h. tit.* Nec adversatur *l. quidam 21. D. de reb. cred. l. permittendum 8. D. Si pars hered. pet. Hotom. ill. quæst. 22. Alciat. Zaf. Donell. & alii d. l. quidam:* Quod si volenti partem debitor solverit, quaeritur, an reliquum quoque agnovisse videatur? Videtur *l. 2. C. ad SC. Maced. l. 7. §. pen. D. eod. l. 4. C. de non num. pec. Nec mutat l. 4. C. ne ux. pro marit. Pyrrh. Maur. de solut. cap. 24.*

IX.

Solvendum est opportuno tempore: id est, si pura sit obligatio, statim: quod tamen cum aliquo temperamento accipitur *§. omnis stipulatio Inst. de V. O. l. quod dicimus 105. D. h. tit. l. quid tamen 21. §. ult. D. de recept.* Sin obligatio diem habeat, etiam invito ante diem solvi potest. *l. stipulatio ista 38. §. inter incertam l. continuus 137. §. cum ita D. de V. O. l. quod certa 70. l. qui res 68. §. mihi dare D. h. tit. Cujac. Duar. Coras. in d. l. 38. Idem Cujac. 23. obs. 23. Donell. 15. com. 8. in fin. & 16. com. 11. pr. Pyrrh. Maur. d. tract. cap. 92.*

X.

Locus utriusque utilitatem continet: idcirco nec solvi nec peti alibi potest invito adversario, nisi id fiat per conditionem quod certo loco *§. plus autem Inst. de act. l. pen. D. de eo quod cert. loc. l. 15. §. 1. D. Depos. l. fidejussor 16. §. 1. D. de fidejus.* Quod si de loco nominatim non convenit, tum locus solutionis intelligitur esse domus creditoris, si modo uterque ejusdem fori sit. *Facit l. opera. 21. D. de o-*

per. libert. Pyrrh. Maur. d. tract. cap. 29. Costal. ad l. 18. D. de pec. constit. Sanxon. ad Turon tit. 1. §. 26. gl. 1. Sich. ad l. acceptam 19. C. de usur. n. 17.

X I.

Si ut certo loco solvatur convenit, tum quantum ad numerum, pondus, mensuram, spectamus leges loci conventi. Si tamen convenerit, ut centum dolia vini Aurelianensis præstentur Amstelodami; etiam magnitudo doliiorum ad legem Aureliæ exigitur, non Amstelodami. *arg. l. 3. §. nunc de officio & l. seq. D. condit. quod cer. loc. l. un. C. ub. con. qui cer. loc. l. vinum 22. D. de reb. cred. l. ult. D. de condit. tritic. Burg. ad consuet. Flandr. tract. 4. n. 28. Everh. Pras. consil. 78. n. 23. & seqq. Rot. Genu. decis. 93. n. 2. Pyrrh. Maur. d. tract. cap. 29. n. 13. Cuyck ad Craves. cons. 695. Adde Bartol. in l. 1. C. de sum. trin. n. 16. & seqq. Taf. ibid. n. 22. & seqq.*

X I I.

Si quis diversas summas debeat, in solventis potestate est, in quam causam velit imputari quod solvit. Si non constituerit, creditor imputabit in causam quam volet: dummodo ita constituat, uti vir bonus constitueret. Si neuter constituerit, imputabitur solutum in graviolem causam: eaque cessante in antiquiorem. *l. 1. & seqq. l. 5. 97. 103. D. h. tit. l. si usuras 21. C. de usur. Quod si ne hæc quidem appareat, in omnes summas pro rata solutum censetur l. illud 8. D. h. tit. Hart. Pistor. 3. quæst. 2 l. n. 24. Imb. in ench. verb. nomine proprio.*

X I I I.

Si quis sortem debeat & usuras, quod solvitur ante in usuras imputandum est. *d. l. 5. §. pen. & ult. D. de solut. l. 1. C. eod. Quid ergo si in sortem imputatum fuerit, superestne petitio usurarum? Omnino. si modò in stipulationem deductæ sint. l. 1. C. de jud. l. 4. C. depos. l. qui per collusionem 49. §. 1. D. de act. emt. junct. l. cum stipulati 90. D. V. O. Donel. in l. 1. C. de usur. n. 4. Cujac. tract. 3. ad Afric. in l. centum D. quod cert. loc. Itaque peccant, qui generaliter dicunt, soluta sorte*

te extingui petitionem usurarum, propter earum odium,
Alciat. reg. 1. præf. 23. n. 6. Pyrrh. de tract. cap. 12.

X I V.

Si fors debeat sub pœna, soluta sorte extinguitur pœ-
næ persecutio *l. rescriptum 10. §. 1. D. de pact. l. ult. D. Quod
cert. loc. l. prædia. 38. D. de Act. emt. l. si pater 12. §. si mulier D.
de pact. dotal. Soluta pœna in Sortem imputatur l. quod si
42 D. pro soc. d. l. prædia. l. 44. §. pen. D. de O. & A. l. qui Ro-
ma 122. §. Flavius D. de V. O. Nec aduersatur l. id quod 74.
D. h. tit. Vide l. si pignore 22. D. de pign. act. l. si debitor 79. D.
de furt. l. 6. D. locat. Cujac. 8. obs. 39. Pac. 4. antin. 91.*

X V.

Vnicum est debitum, sed plures debendi causæ: unica
numeratione omnes tollantur necesse est. *l. cum quis sibi. 38.
§. de poculio l. in numerationibus 44. D. h. tit. Repugnat ta-
men legisti 84. D. eod. & agnoscit quidem pugnam Cnjaci-
us in d. §. de pecul. tract. 7. ad Afric. sed nulla vi majore ur-
gente.*

X V I.

Si annua quantitas debeat, vel reditus annuus rectè à
Dd. traditum est, eum qui solvit reditum trienii proximi
censeri etiam soluisse reditum annorum præteritorum. *l.
quicumq; C. de apoch. publ. publ. junct. l. 1. C. de fideic. Nec aduer-
satur l. cum notissimi 7. §. ult. C. de præscr. 30. vel 40. an. Mas-
card. de probat. concl. 1327. Menoch. 3. præf. 139. n. 14. & seq. E-
uerb. Præf. consil. 14. n. 7. Pyrrh. d. tract. cap. 36.*

X V I I.

Si oblatam pecuniam accipere recuset creditor, sacculo
inclusam obsignare debitor poterit, obsignatam apud ju-
dicem competentem deponere: ita perinde liberabitur, ac
si soluisset. *l. si creditor 6. l. acceptam 19. C. de usur. l. obsigna-
tione 9. C. h. tit. l. 1. §. si pecunia 36. D. Depos. l. in vicem 12. C.
de compens. l. 2. C. Com. de manumis. Donel. Giphon. & alii in d.
l. acceptam & in d. l. obsignatione. Oblatio autem realis esse
debet, verbalis non sufficit, neq; eam aut obsignatio aut de-
positio*

positio ad effectum liberationis sequi potest. *Vide Pyrrh. de oblati. per tot. Everh. conf. 168. n. 1.*

XVIII.

Oblatio sanè sola, ut maximè re facta fuerit, liberationem non parit *dd. ll. Pyrrh. d. tract. n. 12.* Periculum tamen amovet à debitore *l. si soluturus 39. l. qui decem 72. D. de Solut.* Purgat moram *l. illud sciendum 12. D. de peric. & com. rei vend. l. interdum 73. l. si servum 91. §. sequitur D. de V. O.* Prodest ad evitandam pœnam. *l. Celsus 23. §. ult. D. de recept. Solvit antichresin l. ex pradiis 11. C. de usur.* Non etiam sistit cursum usurarum *d. l. acceptam d. l. obfignatione. l. 1. §. ult. l. debitor 7. l. tutor 41. §. 1. D. de usur.*

XIX.

Quid autem si depositam pecuniam debitor postea receperit? Utili actione experietur adversus eum creditor: sicut & adversus depositarium *d. l. acceptam.* Per utilem autem actionem, vel utilem depositi intelligere poterimus, si nimirum agatur adversus depositarium: vel utilem actionem ex veteri contractu, si agatur adversus debitorem. *Vide Donel. in d. l. acceptam & d. l. obfignatione.*

XX.

Quid si fortè iudex vel Grapheus pecuniam depositam in suos usus converterit? Æquum est, eum non solum in sortem, sed & in usuras teneri. *arg. l. Lucius 24. D. Depos. l. qui sine 38. D. de neg. gest. l. tutor 7. §. quæ autem l. non existimo 54. D. de admin. tut. l. idemque 10. §. si procurator D. mand.* Quod si Grapheus solvendo non sit, æquum est à domino hoc damnum præstari. *Moller. 4. semestr. 18.* Sed etsi urgente necessitate pecuniis depositis respublica usa fuerit, æquum est, creditores indèmnès præstari: *Confer Mornac. in l. 21. D. de pign. & hypoth. Afflict. ad tit. de Capit. qui cur. vend. §. similiter potest. n. 10. Molin. ad Paris. §. 1. glos. 2. n. 98. Gail. 2. obs. 56. n. 8.*